

The Characteristics of Figures and Grounds in Japanese Entering Concepts

Apichart Karnnim

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

Email: karnnim@hotmail.com

Received 26 March 2019; revised 10 June 2019; accepted 17 June 2019; online 30 June 2019

Abstract

This study aims to analyze the characteristics of Figures and Grounds in Japanese Entering concepts according to Cognitive Linguistics. The study method includes collecting verbs expressing entering from Ruigo Daijiten Dictionary (2002), and collecting sentences from the Japanese Corpus to analyze the characteristics of those Figures and Grounds which appears in the events of entering. The findings reveal that the Figures comprise three characteristics: (1) volition of entering, (2) independence, and (3) self-controllability. If entities in the events contain all of these characteristics, they will be considered as good Figures. However, if the entities contain only some of these characteristics, there will be a tendency to function as Grounds in those events. In addition, there are some additional factors such as size-the Figures should be smaller than the Grounds, and the verbs which appeared together with Figures and Grounds. In terms of the characteristics of the Grounds in Entering concepts, the results show that the prototype of Grounds are hollow, having clear boundaries, with enclosures in which the Figures can move inside. Moreover, the Grounds can be categorized into three types: (1) three-dimensional Grounds which are hollow inside, with an entering cavity, (2) three-dimensional Grounds which are not hollow, and without an entering cavity, and (3) two-dimensional Grounds which are flat.

Keywords: Figure, Ground, Concepts, Entering, Japanese

1. บทนำ

การเคลื่อนที่เป็นประสบการณ์พื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มนุษย์คุ้นเคยมาตั้งแต่เกิด มนุษย์รับรู้การเคลื่อนที่ในลักษณะต่าง ๆ ของสรรพสิ่ง (entities) รอบตัว และมนุษย์เองก็รู้ว่าตนเองก็เป็นผู้เคลื่อนที่ด้วยเช่นกัน ดังนั้นมนุษย์จึงมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเคลื่อนที่เป็นอย่างดี (Johnson, 1987) Brown (1957, 1958 อ้างถึงใน Miller & Johnson-Laird, 1976, p. 527) ได้ศึกษาภาษาของเด็กที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่พบว่าเด็กจะเรียนรู้คำนามที่มีความเป็นรูปธรรมและคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ได้ก่อนเป็นอันดับแรก นอกจากนี้ Miller & Johnson-Laird ยังกล่าวเสริมอีกว่าการที่เด็กเรียนรู้คำกริยาเคลื่อนที่ได้ก่อนเป็นอันดับแรกนั้นเนื่องจากคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่นี้มีการปรากฏบ่อยครั้งในการใช้ภาษา และมีความเด่นในการรับรู้ซึ่งการรับรู้และความเข้าใจในคำกริยาเคลื่อนที่นี้ จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจกริยาอาการในลักษณะอื่นต่อไป

Talmy (2000a, 2000b) นักภาษาศาสตร์ปริชานได้ศึกษาเหตุการณ์เคลื่อนที่ในภาษาต่าง ๆ พบว่าการเคลื่อนที่จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ สิ่งเคลื่อนที่ (Figure) การเคลื่อนที่ (Motion) เส้นทางเคลื่อนที่ (Path) และพื้นที่อ้างอิง (Ground) Talmy กล่าวว่า การเคลื่อนที่นั้นมีหลายรูปแบบแต่ที่มนุษย์คุ้นเคยมากที่สุดคือการเคลื่อนที่จากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “การเคลื่อนที่แบบย้ายที่” (translational motion) (Talmy, 2000b, p. 25) และการเคลื่อนที่แบบย้ายที่ประเภทหนึ่งที่น่าสนใจคือ การเคลื่อนที่เข้าไปยังบริเวณที่ถูกปิดล้อม (enclosed space) ผู้วิจัยเห็นว่าการเคลื่อนที่ในลักษณะนี้มีความน่าสนใจ เนื่องจากการเคลื่อนที่เข้านี้ไม่ได้เป็นเพียงการที่สิ่งเคลื่อนที่ได้เคลื่อนที่จากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งเท่านั้น แต่ยังมีความหมายรวมไปถึงว่า สิ่งเคลื่อนที่นั้นจะต้องเข้าไปอยู่ภายในบริเวณที่ถูกปิดล้อมอีกด้วย นอกจากนี้สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือการรับรู้ว่าสรรพสิ่งที่ปรากฏในเหตุการณ์นั้น สรรพสิ่งใดจะเป็นสิ่งเคลื่อนที่และสรรพสิ่งใดจะเป็นพื้นที่อ้างอิง การกำหนดสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงในมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ

ผู้วิจัยมีประสบการณ์การทำงานโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นมาจึงสนใจที่จะนำภาษาญี่ปุ่นมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ในครั้งนี้ โดยก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ผู้วิจัยจะขอแนะนำภาษาญี่ปุ่นโดยสังเขปดังนี้ ภาษาญี่ปุ่นจัดอยู่ในตระกูล Japonic มีหน่วยเสียงสระ 5 เสียง และมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 16 เสียง (Shibatani, 1990, p. 159) มีลักษณะเป็นพยางค์เปิด (open syllable) และใช้ pitch accent ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาในกลุ่มคำติดต่อ (agglutinative language) ลำดับคำในประโยคจะเป็นแบบประธาน-กริยา-กรรม (SOV)

(Greenberg, 1963, p. 63) และตำแหน่งของคำนามหน่วยหลักจะอยู่ข้างหลังส่วนขยาย (head-final) คำนามไม่มีลิงค์ (gender) หรือพจน์ (number) แต่คำกริยามีการผัน (inflection) เพื่อแสดงกาล (tense) วากจ (voice) ทิศนภาวะ (modality) การณ์ลักษณะ (aspect) ฯลฯ นอกจากนี้ ในภาษาญี่ปุ่นยังการใช้คำช่วย (particle) แสดงหน้าที่ของคำในประโยคอีกด้วย สำหรับการเคลื่อนที่เข้าในภาษาญี่ปุ่นผู้วิจัยขอยกตัวอย่างประโยคดังต่อไปนี้

- (1) その時、リーズが 部屋に 入って 来た。
sono toki, Rizu-ga heya-ni haitte kita
ตอนนั้น ริซุ-NOM ห้อง-GOAL เข้า มา-PST
“ในตอนนั้นเอง ริซุได้เข้ามาในห้อง”

ประโยค (1) นี้ สิ่งเคลื่อนที่คือ “ริซุ” เป็นมนุษย์และพื้นที่อ้างอิงคือ “ห้อง” ซึ่งเป็นสถานที่

- (2) 名刺を 財布に 入れ 事務所を 出て 行った。
meishi-o saifu-ni ire, jimusho-o dete itta
นามบัตร-ACC กระเป๋าตังค์-GOAL ใส่ สำนักงาน-ABL ออก ไป-PST
“ใส่นามบัตรลงในกระเป๋าตังค์แล้วออกไปจากสำนักงาน”

ประโยค (2) สิ่งเคลื่อนที่คือ “นามบัตร” และพื้นที่อ้างอิงคือ “กระเป๋าตังค์” จัดเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตทั้งคู่

- (3) 志木子が グラスに ビールを 注ぐ。
Shikiko-ga gurasu-ni biiru-o tsugu
ชิกิโกะ-NOM แก้ว-GOAL เบียร์-ACC ริน-NON-PST
“ชิกิโกะรินเบียร์ใส่แก้ว”

ประโยค (3) สิ่งเคลื่อนที่คือ “เหล้า” และพื้นที่อ้างอิงคือ “แก้ว” สรรพสิ่งทั้งคู่ต่างก็เป็นสิ่งไม่มีชีวิตแต่มีความแตกต่างกันตรงที่สิ่งเคลื่อนที่เป็นของเหลวและพื้นที่อ้างอิงเป็นของแข็ง

- (4) 寄生虫が 体に 入る と どう なる かな？
kiseichuu-ga karada-ni hairu to doo naru ka na
พยาธิ-NOM ร่างกาย-GOAL เข้า ถ้า อย่างไร กลายเป็น Q นะ
“ถ้าพยาธิเข้าไปในร่างกายจะเป็นอย่างไรนะ”

ส่วนประโยค (4) สิ่งเคลื่อนที่คือ “พายาธิ” และพื้นที่อ้างอิงคือ “ร่างกายของมนุษย์” และเป็นสรรพสิ่งที่มีชีวิตทั้งคู่

จากทั้ง 4 ประโยคข้างต้นจะเห็นว่าสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงมีความหลากหลายในบางเหตุการณ์สิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงเป็นสิ่งมีชีวิตทั้งคู่และบางเหตุการณ์สิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตทั้งคู่ นอกจากนี้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่เข้าก็ไม่ได้จำกัดไว้เพียงคำว่า “เข้า” คำเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคำกริยาอื่น ๆ ที่แสดงการเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ภายในอีกด้วย จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์เคลื่อนที่เข้า เช่น งานของ ชัชวดี ศรลัมพ์ (2538), Kita (1999), Senft (1999) Ibarretxe-Antuñano (2003), Lin (2013) พบว่ายังไม่มีการใดที่อธิบายถึงคุณสมบัติของสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงชัดเจนมากนัก เป็นแต่เพียงการกล่าวถึงสั้น ๆ ว่าสิ่งเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่ไปตามเส้นทางโดยอ้างอิงกับพื้นที่อ้างอิงเท่านั้น และมุ่งเน้นการอธิบายเหตุการณ์โดยรวมมากกว่า ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ว่าในโมโนทัศน์การเคลื่อนที่เช่นนั้น สิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงจะมีคุณสมบัติอย่างไร ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เข้าใจคุณสมบัติขององค์ประกอบทั้งสองในโมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าในภาษาญี่ปุ่นได้ชัดเจนขึ้น ยังเป็นความรู้พื้นฐานในการทำความเข้าใจวิธีจำแนกสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงตามแนวคิดของภาษาศาสตร์ปริชานและยังเป็นประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นได้อีกด้วย

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

โมโนทัศน์การเคลื่อนที่ Talmy (2000a, pp. 311-344) กล่าวว่าสิ่งเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่โดยสัมพันธ์กับพื้นที่อ้างอิง สิ่งเคลื่อนที่จะเป็นสรรพสิ่งที่แสดงการเคลื่อนที่จากพื้นที่อ้างอิงหนึ่งไปยังอีกพื้นที่อ้างอิงหนึ่ง ดังนั้นการที่จะพิจารณาว่าในเหตุการณ์เคลื่อนที่เข้าหนึ่ง ๆ สรรพสิ่งใดควรเป็นสิ่งเคลื่อนที่และสรรพสิ่งใดควรเป็นพื้นที่อ้างอิงก็คือความสามารถในการเคลื่อนที่ของสรรพสิ่งนั่นเอง Chu (2004, pp. 62-66) ที่ได้ศึกษาการเคลื่อนที่ในภาษาจีนแล้วพบสิ่งเคลื่อนที่ที่ดีในภาษาจีนนั้นมีคุณสมบัติ 4 ประการ ได้แก่ (1) ความตั้งใจ (volition) ในการเคลื่อนที่ (2) การไม่ยึดติด (independence) กับสรรพสิ่งอื่น (3) การควบคุมตนเอง (self-controllability) และ (4) ความเป็นอัตโนมัติ (autonomous) ผู้วิจัยจึงนำคุณสมบัติดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์พิจารณาด้วย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ตัดคุณสมบัติที่กล่าวถึงความเป็นอัตโนมัติออกเนื่องจากเห็นว่าไม่มีความชัดเจนและซ้ำซ้อนกับคุณสมบัติความตั้งใจในการเคลื่อนที่

นอกจากนี้ทั้งแนวคิดของ Talmy และการศึกษาของ Chu ล้วนเป็นการศึกษา เหตุการณ์เคลื่อนที่ทั่วไปซึ่งแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ที่มุ่งเฉพาะเหตุการณ์เคลื่อนที่เข้า เท่านั้นทำให้ต้องคำนึงถึงคุณลักษณะที่สำคัญของของเหตุการณ์เคลื่อนที่เข้าก็คือ สิ่งเคลื่อนที่จะต้องเข้าไปอยู่ภายในพื้นที่อ้างอิงด้วยเมื่อสิ้นสุดการเคลื่อนที่

3. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) รวบรวมคำกริยาเดียวในภาษาญี่ปุ่นที่แสดงความหมายว่าสิ่งเคลื่อนที่เคลื่อนเข้าไปภายในพื้นที่ อ้างอิงจากพจนานุกรมคำพ้องภาษาญี่ปุ่น (Shibata & Yamada, 2002) โดย การศึกษาครั้งนี้ไม่ศึกษาคำกริยาประสม

2) รวบรวมประโยคที่มีการใช้คำกริยาในข้อ 1) จากคลังข้อมูลภาษาญี่ปุ่น 現代日本語書き言葉均衡コーパス <http://www.kotonoha.gr.jp/shonagon/> คลังข้อมูลนี้ได้รับการพัฒนาขึ้น จากความร่วมมือของสถาบันวิจัยภาษาญี่ปุ่นแห่งชาติและกระทรวงศึกษาธิการและ วิทยาศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น เป็นคลังข้อมูลที่รวบรวมคำศัพท์ภาษาเขียนปัจจุบันไว้ ประมาณ 100 ล้านคำ

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์คุณสมบัติของสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงในโมทัศน์การเคลื่อนที่เข้าใน ภาษาญี่ปุ่นโดยใช้แนวคิดของ Talmy (2000a, 2000b) เรื่อง Figure-Motion-Path-Ground และ ใช้เกณฑ์การจำแนกสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงตามผลการศึกษาของ Chu (2004)

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณสมบัติของสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงในโมทัศน์การเคลื่อนที่ เข้าในภาษาญี่ปุ่นได้ผลการศึกษาดังนี้

4.1 คุณสมบัติของสิ่งเคลื่อนที่

ผู้วิจัยวิเคราะห์คำที่ทำหน้าที่เป็นสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงในประโยคแสดงการ เคลื่อนที่เข้าโดยพิจารณาตามเกณฑ์ว่ามีคุณสมบัติครบ 3 ประการหรือไม่ซึ่งได้แก่ (1) ความตั้งใจ ในการเคลื่อนที่ (2) การไม่ยึดกับสรรพสิ่งอื่น (3) การควบคุมตนเอง หรือไม่ ถ้าครบถ้วนก็ จัดเป็นสิ่งเคลื่อนที่ที่ดีและจัดกลุ่มลดระดับลงไปเรื่อย ๆ จนถึงกลุ่มที่ 6 ซึ่งไม่สามารถเป็นสิ่ง เคลื่อนที่ได้ ผลการศึกษาพบว่าสามารถจำแนกสรรพสิ่งที่ปรากฏออกได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ สรรพสิ่งที่มีชีวิต ได้แก่ มนุษย์และสัตว์ สามารถเคลื่อนที่ได้ตามความตั้งใจตนเอง ควบคุมการเคลื่อนที่ได้ และไม่มีการยึดติดกับสรรพสิ่งอื่น เช่น 山田 /yamada/ “ยะมะดะ (ชื่อคน)”, 私 /watashi/ “ฉัน”, 犬 /inu/ “สุนัข”

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ยานพาหนะ สามารถเคลื่อนที่ได้ ไม่มีสิ่งยึดติดแต่เป็นการเคลื่อนที่เนื่องจากการบังคับควบคุมของมนุษย์ ไม่ได้เคลื่อนที่ด้วยความตั้งใจของตัวเอง เช่น 電車 /densha/ “รถไฟฟ้า”, 飛行機 /hikooki/ “เครื่องบิน”

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ สรรพสิ่งในธรรมชาติ สรรพสิ่งเหล่านี้สามารถเคลื่อนที่ได้ แต่ไม่ใช่ด้วยความตั้งใจหรือด้วยตนเอง เป็นการเคลื่อนที่ตามกฎเกณฑ์ธรรมชาติ เช่น น้ำไหลจากที่สูงลงที่ต่ำตามแรงโน้มถ่วง คว้นลอยขึ้นบนที่สูงหรือตามแรงกระทำทางกายภาพอื่น ๆ เช่น 水 /mizu/ “น้ำ”, 霧 /kiri/ “หมอก”, 煙 /kemuri/ “ควัน”

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ สรรพสิ่งที่ไม่มีชีวิต สรรพสิ่งกลุ่มนี้ไม่มีส่วนยึดติดกับสรรพสิ่งอื่น สามารถเคลื่อนที่ไปมาได้ ถ้ามีผู้กระทำให้เคลื่อนที่ แต่ไม่ได้เคลื่อนที่ด้วยตนเอง เช่น 机 /tsukue/ “โต๊ะ”, 靴 /kutsu/ “รองเท้า”, ナイフ /naifu/ “มีด”

กลุ่มที่ 5 ได้แก่ สรรพสิ่งที่ไม่มีชีวิตและมีส่วนที่ยึดติดกับสรรพสิ่งอื่นค่อนข้างแนบแน่น ทำให้ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้อย่างอิสระ อย่างไรก็ตามถ้ามีผู้กระทำให้เคลื่อนที่โดยใช้แรงอย่างมาก สรรพสิ่งเหล่านี้ก็สามารถเคลื่อนที่ได้ เช่น 木 /ki/ “ต้นไม้”, 屋根 /yane/ “หลังคา”, 家 /ie/ “บ้าน”, 階段 /kaidan/ “บันได”

กลุ่มที่ 6 ได้แก่ สรรพสิ่งที่ไม่มีชีวิตและมีส่วนที่ยึดติดกับสรรพสิ่งอื่นอย่างแนบแน่น สรรพสิ่งเหล่านี้จึงไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ เช่น 海 /umi/ “ทะเล”, 山 /yama/ “ภูเขา”, 森 /mori/ “ป่า”

สรรพสิ่งทั้ง 6 กลุ่มนี้จัดเรียงลำดับตามระดับความสามารถในการเคลื่อนที่ โดยกลุ่มที่ 1 จะเคลื่อนที่ได้ดีที่สุดและลดหลั่นลงมาเรื่อย ๆ จนถึงกลุ่มที่ 6 ซึ่งไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ในมิติของการเคลื่อนที่เข้า สรรพสิ่งที่อยู่ในกลุ่ม 1, 2, 3 มักจะถูกจัดเป็นสิ่งเคลื่อนที่เนื่องจากสามารถเคลื่อนที่ได้ด้วยตนเองและค่อนข้างอิสระ ส่วนสรรพสิ่งที่อยู่ในกลุ่ม 4 นั้น แม้จะเคลื่อนที่เองไม่ได้ แต่บ่อยครั้งที่มักปรากฏเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่โดยมีผู้กระทำ (agent) ส่วนสรรพสิ่งในกลุ่มที่ 5 และกลุ่มที่ 6 มักจะถูกจัดเป็นพื้นที่อ้างอิง เนื่องจากไม่สามารถเคลื่อนที่ด้วยตนเองได้ อย่างไรก็ตามจากข้อมูลพบว่าสิ่งเคลื่อนที่ในกลุ่มเดียวกัน เช่น 1, 2 และ 3 ก็สามารถที่จะสลับบทบาทเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่หรือพื้นที่อ้างอิงระหว่างกันได้ โดยเกณฑ์ที่นำมาพิจารณาเพิ่มเติมก็คือขนาด (size) ของสรรพสิ่งนั่นเอง โดยสรรพสิ่งในกลุ่มเดียวกันถ้ามีขนาดเล็กกว่าก็จะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่และสรรพสิ่งที่มีขนาดใหญ่กว่าก็จะทำ

หน้าที่เป็นพื้นที่อ้างอิงในโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

- (5) 建吾は 先に 浴室へ 入った。
Kengo-wa sakini yokushitsu-e haitta
เคงโกะ-TOP ก่อน ห้องอาบน้ำ-DIR เข้า-PST
“เคงโกะเข้าห้องอาบน้ำก่อน”

ประโยค (5) สิ่งเคลื่อนที่ 建吾 /Kengo/ “เคงโกะ” เป็นสิ่งมีชีวิตคือมนุษย์สามารถทำการเคลื่อนที่ 入る /hairu/ “เข้า” ได้ด้วยตนเองตามความตั้งใจ มีพื้นที่อ้างอิงเป็น 浴室 /yokushitsu/ “ห้องอาบน้ำ” ซึ่งเป็นสถานที่ปิดล้อม เคลื่อนที่ไม่ได้

- (6) その先は 住宅街だ。 狭い 路地に 入って
sono saki-wa juutakugai-da. Semai roji-ni haitte
ข้างหน้า-TOP ย่านที่อยู่อาศัย-COP. แคบ ตรอก-GOAL เข้า
いく かもしれない から 気をつけて。
iku kamoshirenai kara ki-o tsukete
ไป อาจจะ เนื่องจาก ระวัง-IMP
“ข้างหน้าเป็นย่านที่พักอาศัย อาจจะเข้าไปในตรอกแคบ ๆ ระวังไว้หน่อย”

ส่วนประโยค (6) ไม่ปรากฏสิ่งเคลื่อนที่ในประโยค แต่สามารถรับรู้จากประโยคว่า สิ่งเคลื่อนที่เป็น “รถยนต์ที่มีคนนั่งอยู่” ทำการเคลื่อนที่ 入る /hairu/ “เข้า” ไปยังพื้นที่อ้างอิง 路地 /roji/ “ตรอก” ซึ่งมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง ไม่มีสิ่งปิดล้อมชัดเจน แต่รับรู้ได้จากพื้นที่ว่างเป็นแนวยาวและมีรั้วบ้านหรือบ้านคนตั้งเรียงรายไปตามแนวเส้นแสดงความเป็น 路地 /roji/ “ตรอก” เมื่อสิ่งเคลื่อนที่เคลื่อนที่ข้ามผ่านเส้นแสดงขอบเขตดังกล่าวแล้ว จึงจัดเป็นเหตุการณ์การเคลื่อนที่เข้าด้วยเช่นกัน

ดังนั้นสิ่งเคลื่อนที่ที่ดีจึงมีลักษณะเป็นสิ่งมีชีวิต หรือเป็นยานพาหนะซึ่งมักมีคนควบคุมอยู่เคลื่อนที่ได้ค่อนข้างอิสระ และในประโยคแสดงเหตุการณ์เคลื่อนที่เข้ายังสามารถละองค์ประกอบบางอย่างได้อีกด้วย เช่น การละสิ่งเคลื่อนที่ในประโยค (6)

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพบว่าสรรพสิ่งที่มีความสามารถในการเคลื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันหรืออยู่ในกลุ่มที่อยู่ในลำดับต่ำกว่า ก็สามารถที่จะสลับบทบาทเป็นสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงระหว่างกันได้ นอกจากนี้สิ่งเคลื่อนที่ในเหตุการณ์หนึ่ง

สามารถที่จะทำหน้าที่เป็นพื้นที่อ้างอิงในอีกเหตุการณ์หนึ่งที่แตกต่างกันก็ได้เช่นกัน ดังเช่น ตัวอย่างต่อไปนี้

- (7) それから 小さな おちょこに 酒を 注ぐ。
sore kara chiisana ochoko-ni sake-o tsugu
หลังจากนั้น เล็ก แก้ว-GOAL เหล้า-ACC ริน-NON-PST
“จากนั้นก็รินเหล้าใส่แก้วใบเล็ก ๆ”

ประโยค (7) สิ่งเคลื่อนที่คือ 酒 /sake/ “เหล้า” จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 มีความสามารถในการเคลื่อนที่ระดับที่ 3 แม้ว่า 酒 /sake/ “เหล้า” จะเป็นสิ่งไม่มีชีวิต แต่สามารถเคลื่อนที่ได้เมื่อมีผู้กระทำหรือด้วยปัจจัยอื่นตามธรรมชาติ ส่วนพื้นที่อ้างอิงคือ おちょこ /ochoko/ “แก้ว” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต มีลักษณะเป็นภาชนะ เป็นพื้นที่ปิดล้อม มีช่องให้สิ่งเคลื่อนที่เคลื่อนเข้าไปอยู่ภายในได้ ในเหตุการณ์นี้เรารู้ว่า 酒 /sake/ “เหล้า” ซึ่งเป็นของเหลวจะเป็นสิ่งเคลื่อนที่เนื่องจากมีความยืดหยุ่นทางกายภาพและเคลื่อนที่ได้ง่ายกว่า おちょこ /ochoko/ “แก้ว”

- (8) ピーマンに 肉を 詰める 前に 小麦粉を
piiman-ni niku-o tsumeru maeni komugiko-o
พริกหยวก-GOAL เนื้อ-ACC ยัด ก่อน แป้งสาลี-ACC
軽く ふってるのですが
karuku futteru-no-desu-ga
บาง ๆ โรย-PROG-NMZ-COP-CONJ
“ก่อนที่จะยัดเนื้อในพริกหยวก ก็จะโรยแป้งสาลีบาง ๆ”

ประโยค (8) สิ่งเคลื่อนที่คือ 肉 /niku/ “เนื้อ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เคลื่อนที่เองไม่ได้ ต้องมีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ ทำกริยาเคลื่อนที่ด้วยการ 詰める /tsumeru/ “ยัด” ไปอยู่ในพื้นที่อ้างอิง ピーマン /piiman/ “พริกหยวก” ทั้ง 肉 /niku/ “เนื้อ” และ ピーマン /piiman/ “พริกหยวก” ต่างก็เป็นสิ่งไม่มีชีวิต แต่เมื่อพิจารณาลักษณะเหตุการณ์แล้ว 肉/niku/ “เนื้อ” จะเข้าไปอยู่ใน ピーマン /piiman/ “พริกหยวก” ซึ่งมีทางเข้าและเป็นพื้นที่ปิดล้อม มีช่องว่างให้ 肉 /niku/ “เนื้อ” เข้าไปอยู่ภายในได้

- (9) 死体を 土に 埋める という ぞっとする
shitai-o tsuchi-ni umeru to iu zottosuru
ศพ-ACC ดิน-GOAL ฝัง เรียกว่า ที่ريبง่าย

習慣 に 比べれば、 火葬場は、 すでに
shuukan ni kurabereba, kasooba-wa, sudeni
ธรรมเนียม ต่อ เปรียบเทียบ-COND เมรุเผาศพ-TOP แล้ว

大変な 進歩なのだ。
taihenna shinpona-no-da
มาก ก้าวหน้า-NMZ-COP
“เมรุเผาศพ เมื่อเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมที่ฝังศพลงดินอย่างง่าย ๆ
ก็ถือว่าเป็นความก้าวหน้ามาก”

ประโยค (9) สิ่งเคลื่อนที่คือ 死体 /shitai/ “ศพ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต ไม่สามารถเคลื่อนที่
เองได้ มีผู้ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ 埋める /umeru/ “ฝัง” ลงไปในพื้นที่อ้างอิง 土/tsuchi/
“ดิน” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิตเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบอื่นแล้ว เช่น ขนาด การยึดติด
จะเห็นว่า สรรพสิ่ง 死体 /shitai/ “ศพ” จะจัดเป็นสิ่งเคลื่อนที่ในมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้า
ด้วยกริยา 埋める /umeru/ “ฝัง”

- (10) おれは、おまえが 子どもを 刺す なんて ゆるせない。
ore-wa omae-ga kodomo-o sasu nante yurusenai
ฉัน-TOP แก-NOM เด็ก-ACC แทง อะไรแบบนั้น อภัย-NEG
“ฉันไม่ให้ภัยหรือกนะที่แกจะแทงเด็ก”

ประโยค (10) สิ่งเคลื่อนที่ถูกไล่ไว้ แต่สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นสรรพสิ่งที่เป็นอาวุธมีปลาย
แหลม เช่น “มีด” เนื่องจากเคลื่อนที่ด้วยคำกริยา 刺す /sasu/ “แทง” และ “มีด” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต
มีความสามารถในการเคลื่อนที่ระดับที่ 4 เคลื่อนที่เองไม่ได้จึงต้องผู้กระทำให้เคลื่อนที่ ส่วน
พื้นที่อ้างอิง 子ども /kodomo/ “เด็ก” เป็นสรรพสิ่งที่มีความสามารถในการเคลื่อนที่ระดับที่ 1
แต่สลับบทบาทมาเป็นพื้นที่อ้างอิง โดยมีร่างกายเป็นพื้นอ้างอิงที่มีขอบเขตชัดเจนรองรับ
การเคลื่อนที่ของ “มีด” ที่เคลื่อนที่เข้าไปในร่างกายนั้น นอกจากนี้ขนาดของสิ่งเคลื่อนที่
“มีด” ยังมีขนาดเล็กกว่าพื้นที่อ้างอิง ในเหตุการณ์นี้ 子ども /kodomo/ “เด็ก” จึงถูกรับรู้
เป็นพื้นที่อ้างอิง เนื่องจากถูกใช้เป็นพื้นที่รับการเคลื่อนที่เข้าของสิ่งเคลื่อนที่ “มีด” นั่นเอง

จากผลการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าในมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าใน
ภาษาญี่ปุ่น สรรพสิ่งที่เป็นสิ่งเคลื่อนที่ที่ติดนั้นจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ มีความตั้งใจ
(volition) มีการควบคุมตนเอง (self-controllability) ไม่มีสิ่งยึดเกาะ (independence)
ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะเรียงลำดับความเข้มและความครบถ้วนตั้งแต่สรรพสิ่งในกลุ่มที่ 1

และลดระดับลงมาเรื่อย ๆ จนถึงความสามารถในการเคลื่อนที่ของกลุ่มที่ 5 ส่วนสรรพสิ่งในกลุ่มที่ 6 จะไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ในทางกายภาพ แต่อาจสามารถรับรู้การเคลื่อนที่ได้เมื่อกลายเป็นสิ่งเคลื่อนที่ในเชิงอุปลักษณ์ (metaphorical motion)

นอกจากนี้ ถ้าสิ่งเคลื่อนที่เป็นสรรพสิ่งที่ไม่มีชีวิต ก็สามารถเป็นสิ่งเคลื่อนที่ได้เช่นกันถ้ามีผู้กระทำ อย่างไรก็ตามในมุมมองของผู้พูดภาษาญี่ปุ่นบางครั้งแม้จะมีผู้กระทำแต่ก็มักจะละไว้และเปลี่ยนวิธีมองเหตุการณ์เป็นการบรรยายเฉพาะสิ่งเคลื่อนที่เท่านั้นโดยไม่ระบุผู้กระทำไว้ในประโยคซึ่งถือเป็นลักษณะที่พบบ่อยในภาษาญี่ปุ่น และในบางเหตุการณ์สรรพสิ่งที่อยู่ในกลุ่มที่อยู่ในลำดับต่ำกว่าก็สามารถจะเปลี่ยนบทบาทมาเป็นสิ่งเคลื่อนที่เคลื่อนเข้าไปในพื้นที่อ้างอิงที่อยู่ในกลุ่มที่อยู่ลำดับสูงกว่าก็ได้ถ้ามีขนาดเล็กกว่าและมีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่

4.2 ประเภทการเคลื่อนที่ของสิ่งเคลื่อนที่

การเคลื่อนที่ของสรรพสิ่งทั้ง 6 กลุ่มมีแรงขับเคลื่อนทำให้เกิดการเคลื่อนที่แตกต่างกัน Talmy (2000b, p. 28) กล่าวถึงประเภทการเคลื่อนที่ของสรรพสิ่งที่ปรากฏเป็นสิ่งเคลื่อนที่ในโมโนทัศน์การเคลื่อนที่แบบย่ายที่ไว้ 3 ประเภท ได้แก่

- 1) สิ่งเคลื่อนที่เคลื่อนที่ด้วยตนเอง (Self-agentive)
- 2) มีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ (Agentive)
- 3) ไม่ปรากฏผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ (Nonagentive)

เมื่อพิจารณาประเภทการเคลื่อนที่ข้างต้นจะเห็นว่า การเคลื่อนที่ประเภทที่ 1 สิ่งเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่ด้วยความตั้งใจ เคลื่อนที่ได้ค่อนข้างอิสระโดยไม่ต้องมีผู้กระทำ สิ่งเคลื่อนที่ประเภทนี้ เช่น 私 /watashi/ “ฉัน”, 犬 /inu/ “สุนัข”, 電車 /densha/ “รถไฟ”, 水 /mizu/ “น้ำ” ซึ่งเป็นสรรพสิ่งในกลุ่มที่ 1, 2 และ 3 นั่นเอง ส่วนการเคลื่อนที่ประเภทที่ 2 สิ่งเคลื่อนที่ไม่ได้เคลื่อนที่เอง แต่มีผู้กระทำ (agent) ให้เกิดการเคลื่อนที่หรือเป็นสาเหตุให้เกิดการเคลื่อนที่ สิ่งเคลื่อนที่ประเภทนี้ เช่น 机 /tsukue/ “โต๊ะ”, 靴 /kutsu/ “รองเท้า”, 葉っぱ /happa/ “ใบไม้”, ボール /booru/ “ลูกบอล” ซึ่งเป็นสรรพสิ่งในกลุ่มที่ 4 และ 5 อย่างไรก็ตามในการเคลื่อนที่รูปแบบที่ 2 นี้ อาจจะทำให้เกิดกับสรรพสิ่งในกลุ่มที่ 1, 2 และ 3 ก็ได้ แม้ว่าสรรพสิ่งเหล่านี้สามารถเคลื่อนที่ได้เองตามความต้องการหรือค่อนข้างอิสระ แต่ก็สามารถถูกผู้กระทำทำให้เคลื่อนที่ได้เช่นกัน โดยการเคลื่อนที่นั้นมักจะเป็นไปโดยการอำนวยความสะดวกการเคลื่อนที่ขึ้นหรือเป็นการบังคับให้เคลื่อนที่ ส่วนการเคลื่อนที่ประเภทที่ 3 นั้น สิ่งเคลื่อนที่จะเป็นสรรพสิ่งที่ไม่มีชีวิต ไม่สามารถเคลื่อนที่เองได้ เป็นสรรพสิ่งในกลุ่มที่ 4 และ 5 เช่นเดียวกับการเคลื่อนที่ประเภทที่ 2 แต่ในการเคลื่อนที่ประเภทที่ 3 นี้ ผู้มองเหตุการณ์ไม่ได้

กล่าวถึงผู้กระทำในประโยค ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเกิดจากการไม่ได้ใส่ใจของผู้มองเหตุการณ์ หรือความไม่เด่นของผู้กระทำก็เป็นได้ โดยเหตุการณ์แต่ละประเภทสามารถอธิบายได้ดังนี้

4.2.1 สิ่งเคลื่อนที่เคลื่อนที่ด้วยตนเอง (Self-agentive)

การเคลื่อนที่ประเภทที่ 1 เป็นการเคลื่อนที่ของสิ่งเคลื่อนที่เองด้วยความตั้งใจ เช่น การเคลื่อนที่ของมนุษย์ สัตว์ หรือยานพาหนะ เครื่องจักรกลต่าง ๆ ซึ่งมีการควบคุมของมนุษย์ทำให้สามารถเคลื่อนที่ได้ตามความต้องการเช่นประโยคต่อไปนี้

(11) リエが、カウンターに 入って コーヒーを 入れる

Rie-ga kauntaa-ni haitte koohii-o ireru

ริเอะ-NOM เคาน์เตอร์-GOAL เข้า กาแฟ-ACC ชง

支度を 始めた。

shitaku-o hajimeta

เตรียม-ACC เริ่ม-PAST

“ริเอะเข้าไปที่เคาน์เตอร์และเริ่มเตรียมชงกาแฟ”

ประโยค (11) สิ่งเคลื่อนที่ リエ /Rie/ “ริเอะ” เป็นมนุษย์ ทำการเคลื่อนที่ 入る/hairu/ “เข้า” ด้วยตนเองไปภายในพื้นที่อ้างอิง カウンター /kauntaa/ “เคาน์เตอร์”

(12) 夫に 聞くと、男性の 客は 90% 以上が

otto-ni kiku to, dansei-no kyaku-wa 90% ijoo-ga

สามี-DAT ถาม เมื่อ เพศชาย-GEN ลูกค้า-TOP 90% ขึ้นไป-NOM

先に 湯船に 浸かって から 体を

sakini yubune-ni tsukatte kara karada-o

ก่อน อ่างน้ำร้อน-GOAL แช่ หลังจาก ร่างกาย-ACC

洗う、と言うのです。

arau, to iu-no-desu

ล้าง พูดว่า-NMZ-COP-HON

“พอลถามสามี สามีบอกว่าลูกค้าผู้ชายกว่าร้อยละ 90 จะแช่น้ำที่
อ่างน้ำร้อนก่อนจึงค่อยล้างตัว”

ประโยค (12) สิ่งเคลื่อนที่ 男性の客 /dansei no kyaku/ “ลูกค้าผู้ชาย” เป็นมนุษย์ ทำอาการเคลื่อนที่ 浸かる /tsukaru/ “แช่” ด้วยตนเองไปภายในพื้นที่อ่างอิง 湯船 /yubune/ “อ่างน้ำร้อน”

- (13) 電車が ホームに 入って きている ときに
densha-ga hoomu-ni haitte kite iru toki-ni,
รถไฟ-NOM ชานชาลา-GOAL เข้า มา-PROG ตอนที่
- ホームに 転落した 場合、電車が ブレーキを
hoomu-ni tenraku-shita baai, densha-ga bureeki-o
ชานชาลา-LOC ตก กรณี รถไฟ-NOM เบรก-ACC
- かけたら 助かるでしょう か？
kaketara tasukaru no-deshoo ka
ใส่-COND ช่วย-NMZ-COP Q
“ในกรณีที่ตกจากชานชาลาตอนที่รถไฟกำลังเข้าชานชาลาถ้า
รถไฟใส่เบรกจะช่วยได้ไหม”

ส่วนประโยค (13) สิ่งเคลื่อนที่ 電車 /densha/ “รถไฟ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต แต่ทำการเคลื่อนที่ได้เนื่องจากมีมนุษย์ควบคุม ทำให้ค่อนข้างมีอิสระในการเคลื่อนที่ตามที่มนุษย์ต้องการ ทำการเคลื่อนที่ 入る /hairu/ “เข้า” ไปยังพื้นที่อ่างอิง ホーム /hoomu/ “ชานชาลา” ซึ่งมีลักษณะเป็นสถานที่

- (14) 洪水 など で 車の マフラーに 水が
koozui nado de kuruma-no mafuraa-ni mizu-ga
น้ำท่วม เช่น โดย รถยนต์-GEN ท่อไอเสีย-GOAL น้ำ-NOM
- 入ったら 壊れてしまいます か？
haittara kowarete-shimaimasu ka
เข้า-COND พัง-ASP-HON-NON-PST Q
“ถ้าน้ำจากน้ำท่วมอะไรพวกนี้เข้าท่อไอเสียรถยนต์ จะพังไหม”

ประโยค (14) สิ่งเคลื่อนที่ 水 /mizu/ “น้ำ” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต แต่ทำการเคลื่อนที่ 入る /hairu/ “เข้า” พื้นที่อ่างอิง マフラー /mafuraa/ “ท่อไอเสีย” ได้ ด้วยปัจจัยทางธรรมชาติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ก็เกิดขึ้นในโลกอยู่ตลอดเวลา และตามปกติมนุษย์ก็จะรับรู้และเข้าใจว่า

水 /mizu/ “น้ำ” สามารถเคลื่อนที่ได้โดยอิสระแม้ไม่มีผู้กระทำ และผู้กระทำเองก็อาจไม่มีความเด่นมากพอทำให้ไม่ได้รับการใส่ใจ แต่ความเป็นจริงแล้วคือน้ำเคลื่อนที่ตามแรงโน้มถ่วงของโลก ดังนั้นในประโยคจึงปรากฏเป็นเพียง “น้ำเข้า” ไม่มีผู้กระทำปรากฏเช่นเดียวกับการเคลื่อนที่ทางธรรมชาติอื่น ๆ เช่น “ฝนตก” “ลมพัด”

ดังนั้นการเคลื่อนที่ประเภทที่ 1 นี้ สิ่งเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่ได้เองโดยไม่มีผู้กระทำ สิ่งเคลื่อนที่เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์และสัตว์ สิ่งไม่มีชีวิตจำพวกยานพาหนะ หรือเป็นสิ่งที่ปรากฏการณ์ธรรมชาติ ซึ่งสรรพสิ่งเหล่านี้ถูกจัดให้มีความสามารถในการเคลื่อนที่ในระดับสูง ได้แก่ สรรพสิ่งในกลุ่มที่ 1, 2 และ 3

การเคลื่อนที่ประเภทที่ 1 นี้ สิ่งเคลื่อนที่มักจะปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่เข้าของสิ่งเคลื่อนที่ที่เป็นผู้ทำการเคลื่อนที่นั้น ๆ เอง เช่น คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่เข้าต่อไปนี้

- (1) 入る /hairu/ สรรพสิ่งเคลื่อนที่เข้าไปภายในสถานที่ อาณาเขต พื้นที่
- (2) 挟まる /hasamaru/ สรรพสิ่งเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ระหว่างสรรพสิ่งอื่นอีกสองสิ่งแล้วให้อยู่ในสภาพที่บีบเข้ามาทั้งสองด้าน
- (3) 詰まる /tsumaru/ สรรพสิ่งเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ภายในช่องว่างจนเต็มแน่น ไม่มีพื้นที่เหลืออยู่
- (4) 塞がる /fusagaru/ สรรพสิ่งบางสิ่งติดบริเวณที่ว่างของสรรพสิ่งอื่นทำให้ไม่สามารถเคลื่อนผ่านได้
- (5) 満ちる /michiru/ สรรพสิ่งเคลื่อนที่ไปอยู่เต็มภายในพื้นที่หรือภาชนะ
- (6) 収まる /osamaru/ สรรพสิ่งเคลื่อนที่ไปอยู่ภายในที่ที่เหมาะสมอย่างเรียบร้อย
- (7) 刺さる /sasaru/ สรรพสิ่งที่มีลักษณะเรียวยาว ปลายแหลมเคลื่อนที่ไปภายในของบางสิ่ง
- (8) 漬かる /tsukaru/ สรรพสิ่งเคลื่อนที่ไปอยู่ในของเหลวเป็นเวลานานแต่พอจะมองเห็นสรรพสิ่งนั้นได้
- (9) 浸かる /tsukaru/ สรรพสิ่งทั้งชิ้น เช่น ผ้าชีริว เคลื่อนที่ไปอยู่ในของเหลวจนท่วมมิดเป็นเวลานาน
- (10) 浸る /hitaru/ สรรพสิ่งเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ในของเหลวโดยพอมองเห็นของสิ่งนั้นเล็กน้อย
- (11) 埋まる /umaru/ สรรพสิ่งเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ข้างในหรือข้างใต้ของอีกสิ่งหนึ่งแล้วมองไม่เห็นสรรพสิ่งนั้น

(12) 埋まる /uzumaru/ สรรพสิ่งเคลื่อนที่ไปอยู่ข้างในหรือปิดบังเอาไว้ทำให้มองไม่เห็นจากด้านบน

(13) 嵌まる /hamaru/ สรรพสิ่งเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ในของอีกสิ่งหนึ่งโดยไม่ให้มีที่ว่างเหลือและกลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับของสิ่งนั้น

(14) 潜る /moguru/ 1) สรรพสิ่งเคลื่อนที่ลงไปภายในน้ำหมดทุกส่วนและเคลื่อนที่ต่อเนื่องในน้ำนั้น

2) สรรพสิ่งเคลื่อนที่ไปอยู่ภายในหรือภายใต้ของบางสิ่ง

4.2.2 มีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ (Agentive)

การเคลื่อนที่ประเภทนี้จะมีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ สิ่งเคลื่อนที่จะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ การเคลื่อนที่ประเภทนี้จะให้ความสำคัญกับผู้กระทำที่ปรากฏในเหตุการณ์เพื่อให้รู้ว่าสิ่งเคลื่อนที่นั้นไม่ได้เคลื่อนที่เอง แต่มีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ เช่น ในประโยคตัวอย่างต่อไปนี้

- (15) ジョージは ポットに 水を 満たして コンロに 乗せた。
Jooji-wa potto-ni mizu-o mitashite konro-ni noseta
จอร์จ-TOP กา-GOAL น้ำ-ACC ทำให้เต็ม เตา-GOAL วาง-PST
“จอร์จใส่น้ำลงในกาจนเต็ม แล้วเอาไปวางบนเตา”

ประโยค (15) ผู้กระทำ ジョージ /jooji/ “จอร์จ” ทำให้สิ่งเคลื่อนที่ 水 /mizu/ “น้ำ” เคลื่อนที่ด้วยอาการ 満たす /mitasu/ “ใส่ให้เต็ม” ไปในพื้นที่อ้างอิง ポット /potto/ “กา”

- (16) 昔 ある 雑誌 で, アメリカ人犯罪者が
mukashi aru zasshi de, amerikajin hanzaisha-ga
เมื่อก่อน มี นิตยสาร ที่ อาชญากรชาวอเมริกัน-NOM
カミソリの刃を パンに うずめて 飲み込み、
kamisori-no ha-o pan-ni uzumete nomikomi
ในมีดโกน-ACC ขนมปัง-GOAL ฝัง กลืน
裁判所への 出廷を 逃れた という記事を
saibansho-e-no shuttei-o nogareta to iu kiji-o
ศาล-DIR-NMZ การขึ้น-ACC หนี-PST กล่าวว่าบทความ-ACC

読んだ ことがあった。

yonda koto-ga atta

อ่าน เคย-PST

“เคยอ่านเรื่องในนิตยสารเมื่อก่อนว่า อาชญากรชาวอเมริกัน ได้ฝัง
ใบมีดโกนลงไปในขนมปัง แล้วกลืนลงไป เพื่อหนีการไปศาล”

ส่วนประโยค (16) ผู้กระทำ アメリカ人犯罪者 /amerikajin hanzaisha/ “อาชญากรชาวอเมริกัน” ทำให้สิ่งเคลื่อนที่ カミソリの刃 /kamisori no ha/ “ใบมีดโกน” เคลื่อนที่ด้วยอาการ 入る /uzumeru/ “ฝัง” ไปอยู่ภายในพื้นที่อ้างอิง パン /pan/ “ขนมปัง”

(17) ミニトマトは まだ 青々としていた が、

minitomato-wa mada aoao-toshite-ita ga,

มะเขือเทศเล็ก-TOP ยัง เขียว ๆ-ASP แต่

いさぎよく 引き抜き、ビニール袋に 詰める。

isagi yoku hikinuki, biniirubukuro-ni tsumeru

สภาพดี เก็บ ถุงพลาสติก-GOAL ยัด-NON-PST

“มะเขือเทศเล็กยังเขียว ๆ อยู่ แต่ก็เก็บไปในขณะที่ยัดอยู่ ยัด
เข้าไปในถุงพลาสติก”

ประโยค (17) มีการละผู้กระทำไว้และเรารับทราบว่าสิ่งเคลื่อนที่ ミニトマト /minitomato/ “มะเขือเทศเล็ก” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต ไม่สามารถเคลื่อนที่เองได้ ต้องมีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ด้วยอาการ 詰める /tsumeru/ “ยัด” ไปในพื้นที่อ้างอิง ビニール袋 /biniiru bukuro/ “ถุงพลาสติก”

(18) みりん、しょうゆを 合わせ、生鮭を 漬ける。

mirin, shooyu-o awase, namazake-o tsukeru

มิริน โชยุ-ACC ผสม ปลาแซลมอนดิบ-ACC แช่-NON-PST

“เอามิรินกับโชยุผสมกัน แล้วเอาเนื้อปลาแซลมอนดิบแช่ลงไป”

ประโยค (18) มีการละผู้กระทำในประโยคไว้ และเรารับรู้ว่าเนื้อปลาแซลมอนไม่มีชีวิต ไม่สามารถเคลื่อนที่เองได้ จะต้องมีผู้กระทำให้เคลื่อนที่ไปอยู่ภายในพื้นที่อ้างอิงซึ่งได้แก่มิรินและโชยุที่ผสมกันอยู่ ประโยค (18) นี้ โครงสร้างไม่ได้ระบอบองค์ประกอบไว้ครบถ้วน แต่เราสามารถรับรู้ได้จากคำกริยา 漬ける /tsukeru/ “แช่” ซึ่งเป็นกริยาที่ใช้กับ

ผู้กระทำ ส่วนพื้นที่อ้างอิงของเหตุการณ์นี้น่าจะเป็นมิรินและโซยุ ซึ่งในประโยคได้กล่าวไว้ว่าผสมรวมกันไว้สำหรับแช่เนื้อปลาแซลมอน

ในประโยค (15) (16) (17) และ (18) เป็นประโยคที่มีผู้กระทำให้เกิดเหตุการณ์เคลื่อนที่โดยมีการระบุผู้กระทำไว้ในประโยครวมทั้งคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่จะใช้ชุดคำที่แสดงให้เห็นว่ามีผู้กระทำ ในประโยค (17) และ (18) แม้ว่าจะมีการละคำแสดงผู้กระทำไว้ก็ตาม แต่เนื่องจากการใช้คำกริยาที่แสดงผู้กระทำซึ่งส่วนมากจะเป็นคำกริยาคนละคำกับคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ด้วยตนเองในการเคลื่อนที่ประเภทที่ 1 จึงทำให้เข้าใจเหตุการณ์ได้โดยง่าย

นอกจากนี้ในมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้า สิ่งปรากฏในโครงสร้างประโยคภาษาญี่ปุ่นที่แตกต่างจากโครงสร้างประโยคภาษาไทยคือการใช้หน่วยคำที่เรียกว่าคำช่วยการก (case particle) วางไว้หลังคำนามเพื่อแสดงความหมายต่าง ๆ ในประโยค เช่น ผู้กระทำหรือประธานประโยค (nominative) แสดงด้วยคำช่วย が /ga/ บางประโยคผู้กระทำหรือประธานประโยคจะถูกเปลี่ยนเป็นหัวเรื่อง (topic) ซึ่งจะแสดงด้วยคำช่วย は /wa/ สิ่งเคลื่อนที่ด้วยตนเองแสดงด้วยคำช่วย が /ga/ หรือถ้าสิ่งเคลื่อนที่นั้นมีผู้กระทำจะแสดงด้วยคำช่วย を /o/ พื้นที่อ้างอิงแสดงด้วยคำช่วย に /ni/ นอกจากนี้ยังพบว่าในมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้านั้น คำช่วย を /o/ ยังสามารถแสดงพื้นที่อ้างอิงได้อีกด้วยเนื่องจากคำช่วย を /o/ จะแสดงสรรพสิ่งที่รับการกระทำจากผู้กระทำและจากสิ่งเคลื่อนที่นั่นเอง

- (19) 彼は しかたなく、万年筆に キャップを して、
kare-wa shikatanaku, mannenhitsu-ni kyappu-o shite,
เขา-TOP ไม่มีทางเลือก ปากกาหมึกซึม-GOAL บล็อก-ACC ทำ

上着の ポケットに 插した。
uwagi-no poketto-ni sashita
เสื้อนอก-GEN กระเป๋า-GOAL เสียบ-PST
“เขาไม่มีทางเลือก จึงปิดบล็อกปากกาหมึกซึม แล้วเสียบลง
กระเป๋าเสื้อนอก”

ประโยค (19) ผู้กระทำ 彼 /kare/ “เขา” เป็นผู้ทำให้สิ่งเคลื่อนที่ 万年筆 /mannenhitsu/ “ปากกาหมึกซึม” เคลื่อนที่ไปอยู่ในพื้นที่อ้างอิง ポケット /poketto/ “กระเป๋า” โดยใช้คำกริยา 挿す /sasū/ “เสียบ”

(20) ネイトは 暖炉に 薪を くべる と、ポーチに
Neito-wa danro-ni takigi-o kuberu to, poochi-ni
เน็ต-TOP เตา-GOAL ฟืน-ACC ใส่ในไฟ พอ ระเบียง-GOAL

舞い落ちて くる 雪を ながめた。
maiochite kuru yuki-o nagameta

ร่วงตก มา หิมะ-ACC มองดู-PST

“พอเน็ตใส่ฟืนในเตา, ก็มองดูหิมะที่ร่วงหล่นลงบนระเบียง”

ส่วนประโยค (20) ผู้กระทำ ネイト/Neito/ “เน็ต” เป็นผู้ทำให้สิ่งเคลื่อนที่ 薪 /takigi/ “ฟืน” เคลื่อนที่ที่ไปในพื้นที่อ้างอิง 暖炉 /danro/ “เตา” โดยใช้คำกริยา くべる /kuberu/ “ใส่ในไฟ”

โครงสร้างประโยค (19) และ (20) ข้างต้นนี้ ผู้กระทำจะทำอาการส่งผลให้สิ่งเคลื่อนที่เคลื่อนไปภายในพื้นที่อ้างอิง โดยใช้คำกริยาที่ส่งผลต่อสิ่งเคลื่อนที่โดยตรง

การเคลื่อนที่ในมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าประเภทที่ 2 นั้น พบว่าถ้าสิ่งเคลื่อนที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตและไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ด้วยตนเอง ผู้พูดภาษาญี่ปุ่นมักจะเปลี่ยนมุมมองจากการระบุผู้กระทำ เป็นการบรรยายสภาพของสิ่งเคลื่อนที่นั้น ๆ แทน แต่ถ้าสิ่งเคลื่อนที่เป็นสิ่งมีชีวิต การเคลื่อนที่นั้นก็จะมีความหมายว่าเป็นผู้กระทำอันก่อให้เกิดการเคลื่อนที่หรือบังคับให้เคลื่อนที่

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าในภาษาญี่ปุ่น เมื่อปรากฏผู้กระทำหรือต้องการเน้นว่าเหตุการณ์เคลื่อนที่เกิดขึ้นโดยการมีผู้กระทำ จะใช้คำกริยาที่แตกต่างจากประโยคที่ไม่ปรากฏผู้กระทำหรือไม่เน้นผู้กระทำอย่างชัดเจน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาญี่ปุ่นพบคำกริยาที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดการเคลื่อนที่จำนวน 23 คำ ได้แก่

- (1) 入れる /ireru/ ทำให้เคลื่อนที่เข้าไปภายในสถานที่ อาณาเขต พื้นที่ เวลา
- (2) くべる /kuberu/ ทำให้ไหม้โดยการโยนฟืนหรือกระดาษใส่ในไฟ
- (3) 挟む /hasamu/ ใส่ของบางสิ่งที่แตกต่างกันไประหว่างของอีกสองสิ่งแล้วให้อยู่ในสภาพที่บีบเข้ามาทั้งสองด้าน
- (4) 噛ます /kamasu/ ทำให้มันคงโดยการแทรกสิ่งของเข้าไปในช่องว่างระหว่างของสองสิ่ง
- (5) 詰める /tsumeru/ ใส่ของบางสิ่งบางอย่างไปภายในช่องว่างที่กำหนดหรือสร้างขึ้นไม่ให้มีช่องว่างนั้นเหลืออยู่

(6) 塞ぐ /fusagu/ ยัดหรือวางของบางสิ่งไว้บริเวณที่ว่างของสิ่งของสิ่งหนึ่งและทำให้ไม่สามารถผ่านได้

(7) 込める /komeru/ ใส่ไปภายในพื้นที่ที่ปิดล้อมให้เพียงพอหรือให้เต็ม

(8) 満たす /mitasu/ ใส่ของบางสิ่งไปภายในพื้นที่หรือบริเวณจนเต็ม

(9) 張る /haru/ ทำให้เต็มไม่มีที่ว่างทั่วทั้งบริเวณ

(10) 収める /osameru/ ใส่ไว้ในที่ที่เหมาะสมให้เรียบร้อย

(11) 刺す /sasū/ ทำให้สิ่งของที่มีลักษณะเรียวยาว ปลายแหลมเข้าไปภายในของบางสิ่ง

(12) 挿す /sasū/ ใส่ของบางสิ่งเข้าไปในที่ใส่ของ เช่น ที่เสียบปากกา แจกัน

(13) 差す /sasū/ ใส่ของเข้าไปในช่องว่างของสิ่งของบางสิ่ง เช่น คาดดาบ

(14) 注ぐ /sosogu/ ทำให้ของเหลวปริมาณมากตกลงจากที่สูงไปสู่พื้นผิวของบางสิ่งจนเต็มบริเวณ

(15) 注ぐ /tsugu/ ทำให้ของเหลวที่อยู่ในภาชนะหนึ่งตกลงจากที่สูงและไปอยู่ภายในอีกภาชนะหนึ่ง

(16) 注す /sasū/ ทำให้ของเหลว เช่น น้ำมัน ยาชนิดน้ำลงไปยังภาชนะที่แคบอย่างพอดี

(17) 漬ける /tsukeru/ ใส่ของบางสิ่งให้พอมองเห็นลงไปภายในของเหลวหรือของแข็งที่ละลายเป็นของเหลวแล้ว (เช่น เกลือ น้ำตาล) หรือของที่มีสภาพใกล้เคียงกับของเหลว (เช่น รำ กากเหล้าสาเก) โดยใส่ทิ้งไว้เป็นเวลานาน

(18) 浸ける /tsukeru/ ทำให้ของบางสิ่งทั้งชิ้นเข้าไปอยู่ในของเหลวจนท่วมมิดเป็นเวลานาน เช่น ผ้าชีริว

(19) 浸す /hitasu/ 1) ใส่ของบางสิ่งลงในของเหลวโดยให้พอมองเห็นของสิ่งนั้นเล็กน้อย

2) ใส่ของบางสิ่งลงในของเหลวแล้วให้ของสิ่งนั้นดูดซับของเหลวเข้าไปภายใน

(20) 沈める /shizumeru/ ทำให้ของบางสิ่งลงไปในของเหลวในระดับลึก

(21) 埋める /umeru/ ทำให้ของบางสิ่งเข้าไปอยู่ข้างในหรือข้างใต้ของอีกสิ่งหนึ่งแล้วทำให้มองไม่เห็นของสิ่งนั้น

(22) 埋める /uzumeru/ ทำให้ของบางสิ่งเข้าไปอยู่ข้างในหรือปิดบังเอาไว้ทำให้มองไม่เห็นจากด้านบน

(23) 埋ける /ikeru/ ฝังหรือถมของบางสิ่งไว้ในซีเมนต์หรือดินเพื่อให้สามารถขุดออกมาได้ในสภาพเดิม

อย่างไรก็ตามแม้ในภาษาญี่ปุ่นจะมีการผันคำกริยาเพื่อแสดงการให้กระทำ (causative form) แต่ผู้วิจัยไม่ได้นำเสนอรายละเอียดไว้เนื่องจากการผันดังกล่าวเป็นการเพิ่มความหมายเข้าไปในคำกริยาซึ่งอยู่นอกเหนือขอบเขตการศึกษาครั้งนี้

4.2.3 ไม่ปรากฏผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ (Nonagentive)

การเคลื่อนที่เข้าประเภทที่ 3 นี้ ตามปกติแล้วสิ่งเคลื่อนที่จะไม่เคลื่อนที่เองถ้าไม่มีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ แต่ในเหตุการณ์เคลื่อนที่เข้านี้ ผู้กระทำจะถูกละไว้ไม่ได้ กล่าวถึงซึ่งอาจจะเนื่องมาจากผู้มองเหตุการณ์เลือกที่จะใส่ใจในสิ่งที่เคลื่อนที่มากกว่า เช่น ประโยคต่อไปนี้

- (21) 小指 と 薬指の 谷間に、 なにかが
koyubi to kusuriyubi-no tanima-ni nanika-ga
นิ้วก้อย และ นิ้วนาง-GEN ช่องว่าง-GOAL อะไรสักอย่าง-NOM
- 刺さっていた。 今更に なって 痛みに 気付いた
sasatte-ita. Imasarani natte itami-ni kizuita
แทง-ASP-PST ตอนนี้ กลายเป็น ความเจ็บ-DAT รู้สึก
- 修作は、 慌てて それを 抜いた。
Shuusaku-wa, awatete sore-o nuita
ชูซากุ-TOP รีบ สิ่งนั้น-ACC ดึง-PST
“มีอะไรบางอย่างแทงที่ง่ามมือระหว่างนิ้วก้อยและนิ้วนาง ชูซากุ
เพิ่งรู้สึกเจ็บจึงรีบดึงออก”

ประโยค (21) สิ่งเคลื่อนที่ なにか /nanika/ “อะไรบางอย่าง” เป็นสิ่งไม่มีชีวิตแสดงอาการเคลื่อนที่ด้วยการ 刺さる /sasaru/ “ทิ่ม” ไปภายในพื้นที่อ้างอิง 小指と薬指の谷間 /koyubi to kusuriyubi no tanima/ “ง่ามมือระหว่างนิ้วก้อยและนิ้วนาง”

- (22) 「親王様への 贈り物です。」 チェギョンは
shinnoosama-e-no okurimono desu. Chegyon-wa
เจ้าชาย-DIR-NMZ ของกำนัล-COP-HON. เชกียอง-TOP
- 箱を 開けました。 中には かわいい 靴が
hako-o akemashita. Naka-ni-wa kawaii kutsu-ga
กล่อง-ACC เปิด-PST ข้างใน-LOC น่ารัก รองเท้า-NOM

入っていました。

haitte-imashita

ใส่-ASP-PST-HON

“ของกำนัลสำหรับเจ้าชาย’ เซกียองเปิดกล่องออก ภายในมี
รองเท้าน่ารักคู่หนึ่งใส่อยู่”

ประโยค (22) สิ่งเคลื่อนที่ 箱 /kutsu/ “รองเท้า” เป็นสิ่งไม่มีชีวิต แสดงอาการเคลื่อนที่ไป
ภายในพื้นที่อ้างอิง 箱 /hako/ “กล่อง”

จากประโยคข้างต้นจะเห็นว่าสิ่งเคลื่อนที่ในทุกประโยคเป็นสรรพสิ่งที่ไม่มีชีวิต และ
ไม่น่าที่จะเคลื่อนที่เองได้ถ้าปราศจากผู้กระทำให้เคลื่อนที่ แต่กลับพบว่าในประโยคเหล่านี้
ไม่มีคำที่แสดงให้เห็นผู้กระทำ และคำกริยาไม่ใช่คำที่แสดงผู้กระทำเช่นกัน ผู้วิจัยเห็นว่า
ลักษณะประโยคเช่นนี้เกิดจากความไม่เด่นของผู้กระทำหรือการที่ผู้พูดไม่ได้ใส่ใจผู้กระทำ
ในเหตุการณ์นั้น ดังนั้นประโยคในลักษณะนี้จึงเรียกว่าประโยคที่ไม่ระบุผู้กระทำหรือ
ไม่ปรากฏผู้กระทำ แม้ในความเป็นจริงจะมีผู้กระทำก็ตาม

จากการวิเคราะห์ข้างต้น อาจสรุปได้ว่าในมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าในภาษาญี่ปุ่น
นั้น เราจะรับรู้ถึงการเคลื่อนที่ของสิ่งเคลื่อนที่ได้จากคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่
ในประโยค ในภาษาญี่ปุ่นมีการใช้ชุดคำกริยาที่แตกต่างกันในการบรรยายเหตุการณ์ที่เน้น
ผู้กระทำและเหตุการณ์ที่เน้นสิ่งเคลื่อนที่ โดยสามารถสรุปประเภทของการเคลื่อนที่ของ
สรรพสิ่งได้ดังนี้

ตารางที่ 1

ความสัมพันธ์ของประเภทการเคลื่อนที่และสิ่งเคลื่อนที่

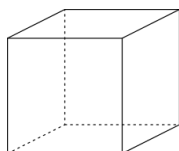
ประเภทของการเคลื่อนที่	ลักษณะของสิ่งเคลื่อนที่
1. สิ่งเคลื่อนที่เคลื่อนที่ด้วยตนเอง (Self-agentive)	มนุษย์ สัตว์ ยานพาหนะ สรรพสิ่งที่เป็น ปรากฏการณ์ธรรมชาติ
2. มีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ (Agentive)	มนุษย์ สัตว์ ยานพาหนะ สรรพสิ่งที่เป็น ปรากฏการณ์ธรรมชาติ สรรพสิ่งที่ไม่มีชีวิต
3. ไม่ปรากฏผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ (Nonagentive)	สรรพสิ่งที่ไม่มีชีวิต

จากตารางที่ 1 อธิบายได้ว่าการเคลื่อนที่ของสรรพสิ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท โดยประเภทที่ 1 คือ สิ่งเคลื่อนที่ที่เคลื่อนที่ได้เอง (Self-agentive) สรรพสิ่งที่เป็นสิ่งเคลื่อนที่เหล่านี้จะเป็นสิ่งมีชีวิตจำพวก มนุษย์และสัตว์ นอกจากนี้ยานพาหนะและปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น น้ำ ฝน คว้น ก็จัดเป็นการเคลื่อนที่ในประเภทนี้เช่นกัน เนื่องจากเราจะรับรู้ว่าสรรพสิ่งเหล่านี้เคลื่อนที่ไปมาด้วยตนเองได้ ส่วนประเภทที่ 2 สิ่งเคลื่อนที่ที่จะถูกกระทำให้เคลื่อนที่ (Agentive) โดยมีการระบุผู้กระทำ (agent) มีคำกริยาที่แสดงให้รู้ว่าสิ่งเคลื่อนที่นั้นถูกทำให้เคลื่อนที่ ถึงแม้จะมีการละไม่กล่าวถึงผู้กระทำก็ตาม เนื่องจากในประโยคภาษาญี่ปุ่นที่มีผู้กระทำจะใช้คำกริยาคนละคำกับคำกริยาที่แสดงถึงการเคลื่อนที่ได้เอง สิ่งเคลื่อนที่ในการเคลื่อนที่ประเภทที่ 2 นี้จะเป็นสรรพสิ่งประเภทใดก็ได้ เนื่องจากผู้มองเหตุการณ์มุ่งความสนใจว่าสิ่งเคลื่อนที่นั้นต้องมีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ ส่วนการเคลื่อนที่ประเภทที่ 3 เป็นการเคลื่อนที่แบบไม่ปรากฏผู้กระทำ (Nonagentive) สิ่งเคลื่อนที่จะเป็นสรรพสิ่งที่ไม่มีชีวิต แสดงอาการเคลื่อนที่แต่ไม่ปรากฏผู้กระทำในเหตุการณ์เคลื่อนที่นั้น ๆ เราจึงรับรู้เพียงว่าสิ่งเคลื่อนที่ได้เคลื่อนที่ไปภายในพื้นที่อ้างอิง ดังนั้นในการอธิบายเหตุการณ์เคลื่อนที่เข้าในภาษาญี่ปุ่นการเลือกใช้คำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่เข้าจึงมีความสำคัญและผู้ใช้ภาษาจะมีชัดเจนในแง่ของการระบุให้ผู้ฟังทราบว่าในเหตุการณ์นั้น ๆ มีผู้กระทำหรือไม่เนื่องจากคำกริยาจะแตกต่างกันนั่นเอง

4.3 พื้นที่อ้างอิง (Ground)

ต้นแบบ (prototype) ของพื้นที่อ้างอิง (Ground) ในมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าจะเป็นสรรพสิ่งที่มีลักษณะกลวง มีสิ่งแสดงขอบเขตชัดเจน เป็นพื้นที่ปิดล้อมเพื่อให้สิ่งเคลื่อนที่เคลื่อนไปอยู่ภายในได้ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ต้นแบบพื้นที่อ้างอิงของมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้า

ภาพที่ 1 แสดงให้เห็นต้นแบบของพื้นที่อ้างอิงที่ปรากฏในมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าว่า จะมีลักษณะเป็นแบบ 3 มิติ มีลักษณะกลวง เป็นพื้นที่ปิดล้อม และมีเส้นแสดงขอบเขตของพื้นที่อ้างอิงที่ชัดเจน และสิ่งเคลื่อนที่จะเคลื่อนเข้าไปในพื้นที่อ้างอิงนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาญี่ปุ่นพบว่าพื้นที่อ้างอิงในโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้ามี 3 รูปแบบ ได้แก่

4.3.1 พื้นที่อ้างอิงแบบ 3 มิติ ที่มีลักษณะกลางและมีช่องทางเข้า

พื้นที่อ้างอิงลักษณะนี้จะมีพื้นที่ปิดล้อม มีพื้นที่ว่างด้านในและมีช่องทางเข้าไปภายในได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาญี่ปุ่นพบว่าพื้นที่อ้างอิงในลักษณะนี้ ได้แก่ พื้นที่อ้างอิงที่มีลักษณะเป็นภาชนะ (container) เช่น ポット/potto/ “กาน้ำ”, グラス/gurasu/ “แก้ว”, 花瓶 /kabin/ “แจกัน”, พื้นที่อ้างอิงที่เป็นอาคาร สิ่งปลูกสร้าง (building) เช่น 部屋 /heya/ “ห้อง”, 家 /ie/ “บ้าน” พื้นที่อ้างอิงที่เป็นอวัยวะหรือส่วนของร่างกาย (parts of body) ที่มีช่องทางเข้า เช่น 耳/mimi/ “หู”, 目/me/ “ตา”, 鼻/hana/ “จมูก”, 口 /kuchi/ “ปาก” ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

- (23) 土鍋に 水 と、水を 切った玄米を 入れる。
donabe-ni mizu to mizu-o kitta genmai-o ireru
หม้อดิน-GOAL น้ำ กับ น้ำ-ACC ตัด ข้าว-ACC ใส่-NON-PST
“ใส่น้ำกับข้าวที่ข้าวน้ำแล้วลงในหม้อดิน”

ประโยค (23) มีพื้นที่อ้างอิงเป็น 土鍋 /donabe/ “หม้อดิน” เป็นภาชนะที่มีช่องให้สิ่งเคลื่อนที่ 水と玄米 /mizu to genmai/ “น้ำและข้าว” เคลื่อนที่เข้าไปอยู่ภายใน

- (24) シャンペンを 開けて グラスに 注ぐ と、みんな で 「乾杯！」。
shanpen-o akete gurasu-ni tsugu to, minna de kanpai
แชมเปญ-ACC เปิด แก้ว-GOAL ริน พอ ทุกคน โดย ไชโย
“พอเปิดแชมเปญ แล้วรินใส่แก้ว ทุกคนก็ร้อง ‘ไชโย’”

ประโยค (24) มีพื้นที่อ้างอิงเป็น グラス /gurasu/ “แก้ว” เป็นภาชนะที่มีช่องให้สิ่งเคลื่อนที่ シャンペン/shanpen/ “แชมเปญ” เคลื่อนที่เข้าไปอยู่ภายใน

- (25) 靴の かかと部分に ティッシュを 詰める。
kutsu-no kakatobubun-ni tishshu-o tsumeru
รองเท้า-GEN บริเวณส้น-GOAL ทิชชู-ACC ยัด-NON-PST
“ยัดทิชชูที่บริเวณส้นรองเท้า”

ประโยค (25) มีพื้นที่อ้างอิงเป็น 靴のかかと部分 /kutsu no kakato bubun/ “บริเวณส้นรองเท้า” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรองเท้าที่มีช่องทางให้ ティッシュ /tisshu/ “กระดาษทิชชู” เคลื่อนที่เข้าไปอยู่ภายใน

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าพื้นที่อ้างอิงเหล่านี้มีลักษณะเป็นแบบ 3 มิติ มีลักษณะกลวง และมีช่องทางเข้าไปภายใน พื้นที่อ้างอิงลักษณะนี้จัดเป็นพื้นที่ในโมทัศน์การเคลื่อนที่ “เข้า” ที่มนุษย์คุ้นเคยและเข้าใจได้ง่ายมากที่สุดเนื่องจากมีความใกล้เคียงกับพื้นที่อ้างอิงต้นแบบ

4.3.2 พื้นที่อ้างอิงแบบ 3 มิติ มีลักษณะตันและไม่มีช่องทางเข้า

พื้นที่อ้างอิงประเภทนี้มีพื้นที่ปิดล้อมแต่ไม่มีช่องทางเข้าและไม่มีพื้นที่ว่างภายใน จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาญี่ปุ่นพบว่าพื้นที่อ้างอิงในลักษณะนี้ ได้แก่ พื้นที่อ้างอิงที่เป็นส่วนของร่างกายที่ไม่มีช่องทางเข้า เช่น 皮膚 /hifu/ “ผิวหนัง”, 体 /karada/ “ลำตัว”, 腕 /ude/ “แขน”, 足 /ashi/ “ขา” และพื้นที่อ้างอิงที่เป็นสิ่งของในธรรมชาติ เช่น 土 /tsuchi/ “ดิน”, 水 /mizu/ “น้ำ”, 砂 /suna/ “ทราย”, 木 /ki/ “ไม้”

- (26) 皮膚に 針を 刺す場合、痛みに 当たると
hifu-ni hari-o sasu baai, tsuten-ni ataru to
ผิวหนัง-GOAL เข็ม-ACC ที่ม กรณี จุดที่เจ็บ-GOAL ตรง พอ
強い 痛みを 感じます。
tsuyoi itami-o kanjimasu
แรง ความเจ็บ-ACC รู้สึก-NON-PST-HON
“ในกรณีที่เข็มเข็มไปที่ผิวหนัง เมื่อถูกจุดที่เจ็บจะรู้สึกเจ็บมาก”

ประโยค (26) พื้นที่อ้างอิง 皮膚 /hifu/ “ผิวหนัง” เป็นสรรพสิ่งที่มีลักษณะตัน ไม่มีช่องทางเข้า ทำให้สิ่งเคลื่อนที่ 針 /hari/ “เข็ม” ต้องเคลื่อนที่โดยมีแรงกระแทกหรือดันเพื่อให้สิ่งเคลื่อนที่ 針 /hari/ “เข็ม” นั้นผ่านเข้าไปแทนที่และแทรกลงไป ใน 皮膚 /hifu/ “ผิวหนัง”

- (27) 私は 船が 海に 沈むのを 見た。
watashi-wa fune-ga umi-ni shizumu-no-o mita
ผม-TOP เรือ-NOM ทะเล-GOAL จม-NMZ-ACC ดู-PST
“ผมดูเรือจมทะเล”

ประโยค (27) มีพื้นที่อ้างอิงเป็น 海 /umi/ “ทะเล” มีลักษณะเป็นของเหลวรวมกันอยู่ ไม่มีช่องทางเข้า สิ่งเคลื่อนที่ 船 /fune/ “เรือ” ได้ทำการเคลื่อนที่ 沈む /shizumu/ “จม” ลงไปในพื้นที่อ้างอิงโดยการแทนที่หรือแทรกเข้าไปรวมกับพื้นที่อ้างอิงนั้น

- (28) 人を ナイフ で 刺すのは やめましょう。
hito-o naifu de sasu-no-wa yamemashoo
คน-ACC มีด โดย การแทง-NMZ-TOP หยุดเถอะ
“หยุดเอามีดไปแทงคนเสียเถอะ”

ประโยค (28) มีพื้นที่อ้างอิงเป็น 人 /hito/ “คน” ซึ่งเป็นของสรรพสิ่งที่ไม่มีความเคลื่อนไหวเนื่องจากหมายถึง “คน” โดยรวม สิ่งเคลื่อนที่ ナイフ /naifu/ “มีด” ได้ทำการเคลื่อนที่เข้าไปโดยมีแรงกระแทกหรือแรงดันให้ผ่านสิ่งที่แสดงขอบเขตการเป็น 人 /hito/ “คน” ซึ่งก็คือผิวหนังนั่นเอง

- (29) リトマス紙を すべて 溶液に
ritomasushi-o subete yooeki-ni
กระดาษลิตมัส-ACC ทั้งหมด สารละลาย-GOAL
浸すのではなく、 紙の 先端の 部分
hitasu-no-dewa-naku, kami-no sentan-no bubun
จุ่ม-NMZ-COP-NEG กระดาษ-GEN ปลาย-GEN ส่วน
だけを 浸します。
dake-o hitashimasu
แค่-ACC จุ่ม-NON-PST-HON
“ไม่ใช่จุ่มกระดาษลิตมัสทั้งหมดลงในสารละลาย ให้จุ่มเพียง
ส่วนปลายเท่านั้นลงไป”

ประโยค (29) พื้นที่อ้างอิง 溶液 /yooeki/ “สารละลาย” มีลักษณะเป็นของเหลวรวมกันอยู่ เป็นพื้นที่ตัน ไม่มีช่องทางเข้า สิ่งเคลื่อนที่ リトマス紙 /ritomasushi/ “กระดาษลิตมัส” (เฉพาะส่วนปลายของกระดาษ) ได้เคลื่อนไปภายในพื้นที่อ้างอิงโดยไปแทนที่หรือแทรกไปในพื้นที่อ้างอิง 溶液 /yooeki/ “สารละลาย” นั้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่าพื้นที่อ้างอิงแบบ 3 มิติ แบบตันหรือไม่มีช่องทางเข้านี้ สิ่งเคลื่อนที่ต้องมีแรงกระแทกหรือดันเพื่อเข้าไปอยู่ภายใน และเมื่อผ่านเส้นแสดงขอบเขตของ

พื้นที่อ้างอิงแล้ว สิ่งเคลื่อนที่จะเข้าไปแทนที่หรือไปแทรกอยู่ในบริเวณที่เป็นพื้นที่อ้างอิงนั้น แต่ถ้าพื้นที่อ้างอิงเป็นของเหลวก็จะผ่านเข้าไปอยู่ในพื้นที่อ้างอิงที่เป็นของเหลวนั้นได้โดยง่าย

4.3.3 พื้นที่อ้างอิงแบบ 2 มิติ มีลักษณะแบนราบ

พื้นที่อ้างอิงแบบ 2 มิติ เป็นพื้นที่อ้างอิงที่มีลักษณะแบนราบขนานไปกับพื้นผิวโลก ไม่มีพื้นที่ปิดล้อมที่เป็นกำแพงหรือผนัง แต่มีสิ่งแสดงขอบเขตของการเป็นพื้นที่อ้างอิงที่ชัดเจน

- (30) また 岩国市を 拠点 と 考えれば、
mata iwakunishi-o kyoten to kangaereba,
นอกจากนี้ เมืองอิวะคุนิ-ACC จุดสำคัญ ว่า คิด-COND

 ここは 広島県に 入る。
 koko-wa hiroshimaken-ni hairu
 ที่นี่-TOP จังหวัดฮิโรชิมะ-GOAL เข้า-NON-PST
 “นอกจากนี้ถ้าคิดว่าเมืองอิวะคุนิเป็นจุดสำคัญล่ะก็ ที่นี่ก็คือเข้า
 จังหวัดฮิโรชิมะแล้ว”

ประโยค (30) พื้นที่อ้างอิงคือ 広島県 /hiroshimaken/ “จังหวัดฮิโรชิมะ” มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบแบนขนานไปกับพื้นผิวโลก แต่สามารถรับรู้การเป็นพื้นที่อ้างอิงได้จากหลักกิโลหรือสิ่งแสดงเขตแดนต่าง ๆ เช่น ถนน หมู่บ้าน เป็นต้น ในประโยคนี้ไม่ได้กล่าวถึงสิ่งเคลื่อนที่ แต่เรารู้ได้ว่าสิ่งเคลื่อนที่เป็น “มนุษย์” ที่กำลังเคลื่อนที่ไปในพื้นที่อ้างอิง 広島県 /hiroshimaken/ “จังหวัด ฮิโรชิมะ” นั่นเอง

- (31) お父さん も グラウンドに 入って 子供 と
otoosan mo guraundo-ni haitte kodomo to
คุณพ่อ ด้วย สนาม-GOAL เข้า เด็ก กับ

 野球を しているでしょう か？
 yakyuu-o shite-irudeshoo ka
 เบสบอล-ACC ทำ-ASP-COP Q
 “คุณพ่อก็ลงไปในสนามเล่นเบสบอลกับลูกด้วยหรือเปล่านะ”

ประโยค (31) พื้นที่อ้างอิงคือ グラウンド /guraundo/ “สนาม” มีลักษณะเป็นพื้นที่แบนราบขนานไปกับพื้นโลก เราสามารถรับรู้พื้นที่อ้างอิงที่เป็นสนามได้จากหลาย

ปัจจัย เช่น สนามบางแห่งอาจมีอ้อมจันทร์ล้อมรอบ การมีเสาธง มีเส้นขาว หรือหญ้าสีเขียว อยู่ภายใน ก็ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นพื้นที่ของสนาม และในประโยคนี้ สิ่งเคลื่อนที่ お父さん /otoosan/ “คุณพ่อ” ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตได้เคลื่อนที่เข้าไปในพื้นที่อ้างอิง グラウンド /guraundo/ “สนาม” โดยข้ามผ่านสิ่งแสดงเขตพื้นที่ของสนามเข้าไปแล้วนั่นเอง

- (32) 次に 大三島橋を 渡って 伯方島に 入る。
tsugini oomishimabashi-o watatte hakatajima-ni hairu
จากนี้ สะพานโอมิซิมะ-ACC ข้าม เกาะฮะคะตะ-GOAL เข้า-NON-PST
“จากนี้จะข้ามสะพานโอมิซิมะเข้าสู่เกาะฮะคะตะ”

ประโยค (32) พื้นที่อ้างอิง 伯方島 /hakatajima/ “เกาะฮะคะตะ” มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบเปิดโล่ง มีเส้นแสดงขอบเขตการเป็นเกาะที่เห็นได้ชัดเจนคือบริเวณพื้นดินที่ โผล่พ้นพื้นน้ำขึ้นมาจากในทะเลหรือแม่น้ำ ดังนั้นตั้งแต่บริเวณพื้นดินที่รวมตัวกันเป็นผืนดิน กลางน้ำนี้จึงถือเป็นพื้นที่อ้างอิง “เกาะ” นั่นเอง

- (33) 「わたしは 森の 中に 入って、 山に
watashi-wa mori-no naka-ni haitte yama-ni
ผม-TOP ป่า-GEN ข้างใน-GOAL เข้า ภูเขา-GOAL
駆け上がった ことを 後悔していない。」
kakeagatta koto-o kookaishite inai
วิ่งขึ้น เรื่อง-ACC เสียใจภายหลัง-ASP-NEG
と 弟は 答えた。
to ootoo-wa kotaeta
ว่า น้องชาย-TOP ตอบ-PST
“น้องชายตอบว่า ‘ผมไม่นึกเสียใจเลยเรื่องที่เข้าไปในป่าแล้ววิ่งขึ้นไปบนภูเขา’”

ประโยค (33) พื้นที่อ้างอิงคือ 森 /mori/ “ป่า” มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบขนานไปกับพื้นโลก เส้นแสดงเขตของพื้นที่อ้างอิง 森 /mori/ “ป่า” อาจจะสังเกตได้จากป้ายหรือหลักบอกเขตแดน หรือเมื่อเข้าไปในบริเวณที่มีต้นไม้ขึ้นหนาแน่นกว่าพื้นที่ปกติ นอกจากนี้ยังอาจเป็นไปได้ว่า มนุษย์มีการเทียบแบบความคิด (subjification) ว่า “ป่า” เป็นสรรพสิ่งที่มีปริมาตร (volume) เราสามารถเข้าไปอยู่ภายในได้เหมือนกับการเข้าไปอยู่ในอาคารสิ่งก่อสร้างเพราะเมื่อเข้าไป

ใน 森 /mori/ “ป่า” แล้ว ต้นไม้จะถูกเทียบแบบความคิดเป็นเหมือนสิ่งที่มาปิดล้อมตัวเรา ทำให้เรารู้สึกเหมือนว่าเราอยู่ภายในพื้นที่ปิดล้อมนั้น ซึ่งสังเกตได้จากการใช้คำแสดงตำแหน่ง 中 /naka/ “ใน” เพื่อบอกว่าเราอยู่ในพื้นที่ปิดล้อม

พื้นที่อ้างอิงแบบ 2 มิติที่มีลักษณะแบนราบนี้ จะเห็นชัดเจนว่าเป็นการรับรู้พื้นที่อ้างอิงแบบเทียบแบบความคิด เนื่องจากพื้นที่อ้างอิงแบบ 2 มิตินี้มีความแตกต่างจากพื้นที่อ้างอิงต้นแบบค่อนข้างมาก แต่ผู้พูดภาษาญี่ปุ่นนั้นมีการใช้พื้นที่อ้างอิงลักษณะนี้ในโมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าบ่อยครั้ง และอาจจะใช้คำแสดงตำแหน่ง 中 /naka/ “ข้างใน” ในประโยคด้วยเพื่อสร้างความชัดเจนว่าสิ่งเคลื่อนที่ได้เข้าไปในพื้นที่อ้างอิงนั้นแล้ว

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาคุณสมบัติของสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงในโมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าในภาษาญี่ปุ่นพบว่าคุณสมบัติสำคัญที่จะกำหนดว่าสรรพสิ่งใดจะเป็นสิ่งเคลื่อนที่และสรรพสิ่งใดจะเป็นพื้นที่อ้างอิงมีอยู่ 3 ประการ คือ (1) ความตั้งใจในการเคลื่อนที่ (2) การไม่มีส่วนที่ยึดติดกับสรรพสิ่งอื่น (3) การควบคุมตนเองในการเคลื่อนที่ ผู้วิจัยจัดให้คุณสมบัติเหล่านี้เป็นคุณสมบัติภายในของสิ่งเคลื่อนที่ ถ้าสรรพสิ่งในเหตุการณ์มีคุณสมบัติเหล่านี้ครบถ้วนก็จะถือว่าเป็นสิ่งเคลื่อนที่ที่ดี แต่ถ้าสรรพสิ่งนั้น ๆ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนหรือระดับความเข้มของคุณสมบัติข้างต้นน้อยก็มีแนวโน้มที่จะทำหน้าที่เป็นพื้นที่อ้างอิงในเหตุการณ์นั้น ๆ

อย่างไรก็ตามในโมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้า สรรพสิ่งในกลุ่มเดียวกันหรืออยู่ในกลุ่มที่มีลำดับต่ำกว่าก็สามารถสลับหน้าที่เป็นสิ่งเคลื่อนที่หรือพื้นที่อ้างอิงได้ โดยปัจจัยที่จะนำมาพิจารณาเพิ่มเติมก็คือ ขนาด (size) ของสรรพสิ่งและคำกริยาที่ปรากฏในประโยค ในโมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้า ตามปกติแล้วสิ่งเคลื่อนที่จะต้องมีขนาดเล็กกว่าพื้นที่อ้างอิงจึงจะสามารถเคลื่อนที่ไปอยู่ภายในพื้นที่อ้างอิงได้ ส่วนคำกริยานั้นจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสรรพสิ่งใดในประโยคเป็นสิ่งเคลื่อนที่หรือพื้นที่อ้างอิง นอกจากนี้ คำกริยาในภาษาญี่ปุ่นยังแสดงให้เห็นว่าอีกด้วยว่าสิ่งเคลื่อนที่นั้นเคลื่อนที่เองหรือมีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ เช่น เหตุการณ์ที่สรรพสิ่งเคลื่อนที่จมลงในน้ำ ถ้าสรรพสิ่งจมลงไปเองจะใช้คำว่า 沈む /shizumu/ แต่ถ้ามีผู้ทำให้จมจะใช้คำว่า 沈める /shizumeru/ เป็นต้น

เมื่อสรรพสิ่งทำหน้าที่เป็นพื้นที่อ้างอิง คุณสมบัติของพื้นที่อ้างอิงในโมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าจะแสดงลักษณะที่สำคัญ คือ มีสิ่งแสดงขอบเขตชัดเจน เป็นพื้นที่ปิดล้อมให้สิ่งเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ภายในได้ จากการศึกษาพบว่าพื้นที่อ้างอิงในโมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ (1) พื้นที่อ้างอิงแบบ 3 มิติ ที่มีลักษณะกลวงและมีช่องทางเข้า (2)

พื้นที่อ้างอิงแบบ 3 มิติ มีลักษณะตันและไม่มีช่องทางเข้า (3) พื้นที่อ้างอิงแบบ 2 มิติ มีลักษณะแบนราบ

ผู้วิจัยเห็นว่าคุณสมบัติการเป็นของสรรพสิ่งในการเป็นสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงในมโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้านั้นมีความเป็นสากล เนื่องจากไม่ว่าสรรพสิ่งต่าง ๆ นั้นจะปรากฏในภาษาใดก็ตาม ก็ยังคงแสดงคุณสมบัติเช่นเดิม แต่สิ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความแตกต่างกันก็คือความใส่ใจของผู้มองเหตุการณ์ซึ่งส่งผลต่อการเลือกใช้คำกริยา เนื่องจากในแต่ละสังคมนั้นผู้มองเหตุการณ์จะมีวิธีการแสดงรายละเอียดการเคลื่อนที่ที่แตกต่างกันและแสดงออกมาผ่านภาษา เช่น ผู้มองเหตุการณ์ในภาษาญี่ปุ่นจะเลือกใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าเหตุการณ์เคลื่อนที่นั้นมีอะไรเด่น (salient) ผู้มองเหตุการณ์ต้องการเสนอภาพที่ตนเองใส่ใจ (attentional view) อย่างไร เช่น เมื่อเห็นว่าสิ่งเคลื่อนที่นั้นเคลื่อนที่เองจะใช้คำว่า 入る /hairu/ “เข้า” แต่ถ้าถูกทำให้เคลื่อนที่จะใช้คำว่า 入れる /ireru/ “ใส่” แต่ในภาษาไทยนั้นสามารถใช้คำเดียวกันได้ แต่จะแสดงความแตกต่างกันในโครงสร้างประโยคและลำดับคำในประโยค เช่น “ใส่หนังสือลงในกระเป๋าแล้ว” และ “หนังสือใส่กระเป๋าเรียบร้อยแล้ว” เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2538). *การศึกษามโนทัศน์ของคำว่า “เข้า”* (วิทยานิพนธ์ดุขุฎิบัณฑิต).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

_____. (2561). *อรรถศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

Chu, C. (2004). *Event conceptualization and grammatical realization: The case of motion in Mandarin Chinese* (Doctoral dissertation).

University of Hawaii at Manoa, Honolulu.

Gendai nihongo kakikotoba kinkoo koopasu. (2015, December 11). Retrieved from <http://www.kotonoha.gr.jp/shonagon/>

Greenberg, J. H. (1963). Some universals of grammar with particular reference to the order of meaningful elements. In J. H. Greenberg (Ed.), *Universals of language* (pp. 58–90). Cambridge, MA: MIT Press.

- Ibarretxe-Antuñano, I. (2003). Entering in Spanish: conceptual and semantic properties of entrar en/a. *Annual Review of Cognitive Linguistics*, 1, 29-58.
- Johnson, M. (1987). *The body in the mind: the bodily basis of meaning, imagination, and reason*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Kita, S. (1999). Japanese enter/exit verbs without motion semantics. *Studies in Language*, 23(2). 307-330.
- Lin, J. (2013). A figure's final location must be identifiable: Localizer distribution in Chinese motion expressions. *Proceedings of the 37th Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society, USA*, 37, 242-256. Retrieved from <https://escholarship.org/uc/item/7107f3ws>
- Miller, G. A., & Johnson-Laird, P. N. (1976). *Language and perception*. Cambridge, MA: The Belknap Press of Harvard University Press.
- Senft, G. (1999). Enter and exit in Kilivila. *Studies in Language*, 23(1). 1-23.
- Shibatani, M. (1990). *The language of Japan*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Shibata, T., & Yamada, S. (2002). *Ruigo Daijiten (類語大辞典)*. Tokyo, Japan: Kodansha.
- Talmy, L. (2000a). *Toward a cognitive semantics volume I: Concept structuring systems*. Cambridge, MA: MIT Press.
- _____. (2000b). *Toward a cognitive semantics volume II: typology and process in concept structuring*. Cambridge, MA: MIT Press.